

Nom científic:

Matricaria recutita (*M. chamomilla*) (*Asteraceae*)

Nom vulgar:

Camamilla

Descripció i hàbitat:

Herba anual que arriba a fer uns 50 cm d'alçada, amb tija ramificada i fulles pinnatisectes. Les inflorescències, en capítol, presenten flors tubuloses, molt nombroses i de color groc, al centre, i, al seu voltant, flors ligulades de color blanc. Acostuma a trobar-se en les vores de cultius i en camps abandonats i sol florir de març a juny. Els seus usos principals són l'alimentació i la medicina. Destaca per la preparació d'infusions, amb propietats medicinals sobre el sistema digestiu, com ara reduir la inflamació de l'estómac, frenar els vòmits, protegir el fetge, i també sobre els sistemes circulatori (com reduir la tensió i millorar la circulació), respiratori (per a refredats i amigdalitis), genitourinari (per a la menstruació dolorosa) i altres. Igualment té propietats relaxants i antisèptiques.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Arundo donax (Poaceae)

Nom vulgar:

Canya

Descripció i hàbitat:

Herba perenne amb una alçada de fins a cinc metres. Els estolons i les arrels, que poden arribar a fer set metres, li permeten resistir fortes riuades. Fulles planes, amples i llargues, amb una gran beina que recobreix part de la tija. Es tracta d'una planta invasora originària d'Àsia, i actualment distribuïda per gran part de la regió mediterrània. La seva presència és abundant a boscos de ribera i bardisses. És usada principalment a l'artesanía i la medicina. És una de les plantes més usades als horts per a fer estructures per a facilitar el conreu de plantes enfiladisses. És comú trobar-la en diverses infraestructures com ara séquies, tanques, reixats i fins i tot en cases i altres edificis. En l'àmbit medicinal, la infusió de fulla de canya és beneficiosa per al sistema circulatori.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.

© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo

© Fitxes botàniques: Gemma Díaz

Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i creació col·laborativa als Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Tropaeolum majus (Tropaeolaceae)

Nom vulgar:

Caputxina

Descripció i hàbitat:

Planta enfiladissa que presenta tiges ramificades ascendents d'un metre o més. Les seves fulles arrodonides i alternes, destaquen pel seu color verd glauc i les seves marcades venes radials. Les flors, amb cinc pètals cadascuna, són de colors vius, variant entre tonalitats del groc fins al vermell. Es tracta d'una planta introduïda, procedent d'Amèrica del Sud, que floreix de març a setembre i es troba a llocs alterats, com ara camps de conreu o vores de camins. Els seus usos principals són ornamentals, alimentaris i medicinals. Les seves fulles i flors, són utilitzades en amanides gràcies al seu gust característic. Pel que fa als seus usos medicinals, destaca per les seves propietats antibiòtiques i expectorants, i ajuda a tractar infeccions de diversos tipus. És estimulants del sistema immunitari i s'usa per a curar ferides.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Mentha gentilis (*M. arvensis*) (*Lamiaceae*)

Nom vulgar:

Menta

Descripció i hàbitat:

Herba que pot arribar a fer gairebé un metre d'alçada. Presenta tiges quadrangulars, a partir de les quals hi creixen fulles que són oposades, simples i amb els marges serrats. Floreix de maig a novembre, i les flors, d'un color porpra clar, el qual també pot variar entre blanc i rosat, formen agrupacions sobre les tiges. Es troba principalment en prats i matollars. Entre els seus usos, destaquen els medicinals i els alimentaris. És una planta molt coneguda per les seves propietats medicinals, principalment quant al sistema digestiu, utilitzada per a tractar el mal de panxa i d'estómac, i pel que fa al sistema respiratori, per a les bronquitis i el mal de gola. També és usada com a tranquil·litzant i com antidepressiu. Com és freqüent al gènere *Mentha*, aquesta espècie s'hibrida fàcilment (de fet, alguns autors la consideren d'origen híbrid), la qual cosa fa, a vegades, difícil de separar-la morfològicament d'altres, pels caràcters intermedis que pot presentar.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Solanum tuberosum (Solanaceae)

Nom vulgar:

Patatera

Descripció i hàbitat:

Herba perenne i tuberosa, amb tiges ramificades que arriben a fer a prop d'un metre d'alçada. Les seves fulles són enteres i ovades. Solen florir entre juny i setembre. Les flors, de color blanc o porpra, s'agrupen en cimes i presenten uns estams grocs molt visibles. Aquesta espècie es caracteritza per la presència de tubercles subterranis, coneguts com a patates (o pataques, trumfes, trumfos o creïlles), els quals són molt apreciats com a comestibles. És originària d'Amèrica del Sud i es troba principalment cultivada en camps i horts. Tot i que és molt usada en alimentació, també presenta aplicacions medicinals com ara calmar el mal d'estómac o, en ús extern, per a alleugerir el dolor causat per cops o petites cremades. Tot i això, es caracteritza per la presència de compostos tòxics en les parts verdes de la planta (comptant-hi els grills de les patates), els quals poden produir intoxicació per ingestió.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i creació col·laborativa als Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Sonchus oleraceus (Asteraceae)

Nom vulgar:

Lletsó

Descripció i hàbitat:

Herba anual, d'entre 30 i 60 cm d'alçada, amb fulles pinnatífides que presenten espínules en el marge. Les inflorescències, en capítol, es troben en grups terminals, i les flors, totes ligulades, són de color groc. Viu en herbassars i vores de camins i floreix durant tot l'any. La seva distribució és àmplia, focalitzada a Europa i l'oest asiàtic. Els seus usos principals són alimentaris i medicinals. Pel que fa a l'alimentació, es consumeix com a verdura silvestre en amanides i cuinades en diversos plats tradicionals (com ara truites o potatges). Respecte als usos medicinals, tradicionalment s'ha emprat per a tractar les hemorroides i el mal de panxa, i com a diürètic. També s'utilitza per a ajudar a cicatritzar i desinfectar ferides.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Foeniculum vulgare subsp. *vulgare* (Apiaceae)

Nom vulgar:

Fonoll, fenoll

Descripció i hàbitat:

Herba perenne que pot arribar fins als dos metres d'alçada. La subespècie cultivada té un bulb molt desenvolupat, mentre que la silvestre (subsp. *piperitum*) el té molt reduït. Les seves fulles són pinnatisectes i presenta una umbel·la d'umbel·les terminals amb flors petites de color groc. Floreix de juny a novembre. La subespècie cultivada es conrea en horts i en algun cas es troba naturalitzada, i la silvestre acostuma a créixer en terrenys abandonats i matollars. Els seus usos tradicionals són alimentaris i medicinals. Se'n pot usar pràcticament totes les parts. En l'àmbit alimentari, s'empra en l'elaboració de licors, d'aigua de civada, com a condiment aromàtic i com a conservant (el seu us en la preparació d'olives respon a les dues darreres modalitats mencionades); a més, el bulb es consumeix en amanida i cuinat. Des del punt de vista medicinal, són apreciades les seves infusions digestives, carminatives i antiinflamatòries, també com a depuratiu de la sang, i per als dolors menstruals. També s'ha emprat per a baixar els nivells de colesterol en la sang, per a desinfectar ferides i per a reduir la inflamació dels genolls.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.

© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo

© Fitxes botàniques: Gemma Díaz

Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i creació col·laborativa als Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Olea europaea subsp. *europaea* var. *europaea* (*Oleaceae*)

Nom vulgar:

Olivera

Descripció i hàbitat:

Arbre de fins a 15 m d'alçada, amb un tronc de tonalitat grisa, que presenta branques rígides i, en els individus més joves, espinoses. Les seves fulles són oposades i el·líptiques, i presenten flors petites en grups situats a les axil·les foliars. Floreix de maig a juny. Es distribueix per tota la península Ibèrica, on és abundantment cultivat. En algunes ocasions, la varietat cultivada (esmentada a l'encapçalament de la fitxa) pot naturalitzar-se vora els cultius. A més, la varietat silvestre (l'ullastre, *Olea europaea* subsp. *europaea* var. *sylvestris*) habita en matollars i boscos mediterranis. Tradicionalment, destaca en l'alimentació per les olives que produeix, ja que aquestes s'utilitzen, per una banda, per al seu consum, adobades amb herbes aromàtiques, i per altra, per a l'extracció d'oli. L'olivera, també es caracteritza per les seves propietats medicinals, en aquest cas de les fulles, com ara reduir la tensió sanguínia, millorar la circulació, reduir el colesterol i eliminar els herpes labials. La seva fusta és força apreciada com a combustible i en artesanía, i, en l'àmbit intangible, és símbol de pau, de fertilitat, i d'identitat cultural.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Vitis vinifera (Vitaceae)

Nom vulgar:

Vinya

Descripció i hàbitat:

Liana perenne caducifòlia amb fulles simples i lleugerament palmades. Els seus circells, ramificats, creixen de manera oposada a les fulles, i la seva floració té lloc del maig al juny. El seu fruit és el raïm, la pigmentació del qual pot variar entre blanc i negre, amb molts matisos. Presenta una distribució mediterrània i és profusament cultivada i, sovint, es troba naturalitzada prop de camps de cultiu i en talussos o vores de camins. Els seus usos són principalment alimentaris i simbòlics, tot i que també en té de medicinals. El raïm es pot menjar de diverses maneres, entre elles, es pot conservar assecat en forma de pansa. D'aquest fruit, destaca l'elaboració del vi, el qual s'obté mitjançant fermentació alcohòlica. També se'n consumeix el most com a beguda no alcohòlica, que a vegades es fa bullir per a produir l'arrop. A més, l'alcohol procedent del vi, a part de ser desinfectant en ús extern, és un vehicle de molts preparats medicinals. En l'àmbit simbòlic, té una forta càrrega en el cristianisme i en la mitologia grega i romana. En moltes regions, la vinya simbolitza la fertilitat i les tradicions transmeses de generació en generació.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Lycopersicon esculentum (*Solanum lycopersicum*) (*Solanaceae*)

Nom vulgar:

Tomatera, tomaquera, tomatiguera

Descripció i hàbitat:

Herba enfiladissa, que pot arribar a fer dos metres i mig, amb fulles compostes que presenten alternadament folíols grans i petits, els quals són dentats. Les seves flors, són de color groc i es presenten agrupades en inflorescències. Floreix del maig a l'octubre. L'origen d'aquesta planta es troba a Mesoamèrica i Amèrica del Sud, i el seu fruit actualment ha passat a ser essencial en la cuina mediterrània. Es troba en zones agrícoles, especialment en horts, i, en ocasions, naturalitzada en marges de camins propers a aquestes zones. El seu ús principal és l'alimentari; es pot menjar tant en fresc com cuinat o en conserva, i és la base de salses ben diverses, com el típic sofregit català. També es consumeix en forma de suc o d'altres begudes com alguns còctels. Des del punt de vista medicinal, també presenta propietats rellevants, com ser ric en antioxidants, ajudar a reduir el risc de malalties cardiovasculars i millorar la digestió.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.

© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo

© Fitxes botàniques: Gemma Díaz

Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i creació col·laborativa als Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Punica granatum (Lythraceae)

Nom vulgar:

Magraner

Descripció i hàbitat:

Arbre caducifoli que pot arribar a fer sis metres d'alçada. És espinós i té un tronc de color marró grisós. Les fulles són simples, oposades i oblongolanceolades, d'un color verd intens. Les seves flors són molt vistoses amb pètals vermells, a vegades groguencs i un calze vermell rígid i carnós en forma de copa. D'origen mediterrani oriental i de zones properes d'Àsia, és distribuït per la Mediterrània, on és cultivat, i també es pot trobar naturalitzat en vores de camins i llocs alterats. Entre els seus usos, destaquen l'alimentari i el medicinal. Pel que fa a l'alimentació, se n'acostuma a menjar les granes, sucoses, tant en fresc com en suc o salsa. Respecte a l'ús medicinal, és rellevant pel seu poder antioxidant i antiinflamatori, així com antidiarreic i antihelmíntic (en aquests dos darrers casos, s'usa la part externa del fruit). També millora la digestió i s'usa per a prevenir la placa dental i malalties a les genives.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i creació col·laborativa als Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Ficus carica (Moraceae)

Nom vulgar:

Figuera

Descripció i hàbitat:

Arbre caducifoli amb un tronc ramificat i escorça grisenca. Les branques tenen tendència a estendre's horitzontalment, i, quan li cauen les fulles, es pot veure el seu aspecte torçat. Les fulles són grans, palmades, amb lòbuls profunds i presenten el marge crenat. Les flors es troben tancades dins de les figues, que són inflorescències amb receptacles carnosos. Quan maduren, el receptacle es fa encara més carnós i sucós i les figues es transformen en les infructescències que consumim. El seu centre d'origen sembla que és la regió mediterrània i territoris propers, i actualment es troba estesa per tot el Mediterrani i fins a l'Índia. El seu principal ús tradicional és l'alimentari, i per això és profusament cultivada. També es pot trobar freqüentment naturalitzada. Les figues es mengen tant fresques com assecades (les figues seques), i se'n pot elaborar confitures i melmelades. En l'àmbit medicinal, és conegut el seu ús per a combatre el restrenyiment gràcies al seu alt contingut en fibra. El làtex de les figues joves i el suc de la fulla es fan servir per a cauteritzar berrugues.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.

© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo

© Fitxes botàniques: Gemma Díaz

Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i creació col·laborativa als Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Beta vulgaris subsp. *vulgaris* var. *vulgaris* (Amaranthaceae)

Nom vulgar:

Bleda

Descripció i hàbitat:

Herba que pot arribar a fer dos metres d'alçada quan floreix. Presenta unes fulles grans, amples, simples i glabres, i d'aspecte poc o molt arrugat, en forma de roseta. Les seves flors són petites i de color verd, agrupades en grans inflorescències molt ramificades. És profusament cultivada i, a més, és freqüent trobar-la naturalitzada en llocs ruderals, a prop de cultius. Presenta una distribució àmplia, ja que es tracta d'una espècie originària de la zona mediterrània. Destaca pels seus usos alimentaris, essent típiques tant les seves fulles com les tiges per a consumir-les o bé cuites o bé saltades. Pel que fa a l'àmbit medicinal, té propietats diürètiques pel fet de ser rica en vitamines i minerals, i també laxants. Algunes races de bledes que es cultiven tenen tiges de colors característics, com per exemple vermell, i llavors són igualment consumides i, a més, són utilitzades com a ornamentals.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Cynara scolymus (*C. cardunculus* subsp. *cardunculus*) (Asteraceae)

Nom vulgar:

Carxofera

Descripció i hàbitat:

Herba que pot arribar a fer dos metres d'alçada i a viure uns quatre o cinc anys. Presenta unes fulles grans, dividides, de color verd grisenc, basals, i forma unes inflorescències en capítol també molt grans, d'uns 12 cm de diàmetre amb flors de color blau o porpra. Floreix de juny a agost, però els exemplars cultivats no hi solen arribar perquè les carxofes que es cullen per al consum són les bràctees i el receptacle de la inflorescència abans de la floració. La carxofera és originària de la regió mediterrània i s'acostuma a trobar sempre en cultius, tot i que se'n pot trobar exemplars naturalitzats. Els seus usos principals són alimentari i medicinal. En l'àmbit alimentari, les carxofes es poden consumir de moltes maneres, fresques, en amanida, bullides, saltades, fregides, escalivades. Fins i tot es pot fer licor de carxofa, i també infusions. Aquestes infusions tenen propietats medicinals com ara digestives, protectores hepàtiques, per a disminuir els nivells de colesterol o reduir la retenció de líquids.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

Nom científic:

Thymus vulgaris (Lamiaceae)

Nom vulgar:

Farigola, timó

Descripció i hàbitat:

Planta llenyosa, molt ramificada, que no arriba a fer més de 30 – 40 cm d'alçada, de manera que correspon a l'hàbit de mata. Presenta unes tiges pubescent i unes fulles simples de color verd per l'anvers i blanquinós pel revers (gràcies als pèls). Les seves flors tenen una corol·la bilabiada, amb colors que varien entre el rosa i el blanc. Floreix des del gener fins al juliol. És originària de la zona mediterrània occidental i es troba en matolls secs i assolellats. Els seus usos són principalment medicinals, tot i que també entra a l'àmbit alimentari, ja que s'aprofita com a espècia en diversos plats. Les seves propietats medicinals són molt diverses, es fa servir com a antisèptic, com a digestiu per alleujar problemes de mal de panxa, com a antiinflamatori en l'àmbit muscular i articular, per a refredats i bronquitis (ajuda a alleujar la tos) i també per a reduir l'estrès i l'ansietat. En alimentació, i amb relació amb l'ús com a condiment que hem esmentat, cal destacar la sopa de farigola, amb pa sec i formatge, entre altres ingredients.

Tilling Roots and Seeds

Biodiversity crisis and a better future for agriculture

Tilling Roots and Seeds és un projecte de cooperació internacional cofinançat pel Programa Europa Creativa de la Unió Europea. Té com a objectiu millorar la cooperació cultural europea i la capacitat de recerca i pràctica artística sobre la crisi de la biodiversitat vegetal i el sistema alimentari sostenible a Europa.

El projecte dona suport al paper de l'art com a eina per a despertar una comprensió crítica sobre el canvi climàtic i com els humans el generen i l'afecten a través dels sistemes actuals de consum alimentari. El projecte assumeix que les solucions innovadores requereixen el compromís dels horticultors i agricultors, així com la veu de les comunitats, ja que la innovació pot derivar també del coneixement tradicional.

L'objectiu general de *Tilling Roots and Seeds* és facilitar maneres col·laboratives de descobrir, regenerar i narrar el treball dels pagesos en tots els aspectes, treballant d'una manera interconnectada i en harmonia amb el món natural i respectuosa amb les generacions futures.

TILLING ROOTS & SEEDS

© Ideació: E. Figueras, T. Garnatje, M. Redondo i J. Vallès.
© Fotografia portada: Pere Freixa i Mar Redondo
© Fitxes botàniques: Gemma Díaz
Barcelona- Vilassar de Mar - Caldes de Montbui, maig de 2024

L'hort: identitat, diversitat i memòria del patrimoni cultural

Taller de botànica compartida i
creació col·laborativa als
Horts de la Xinesca (Vilassar de Mar) i
Les hortes de baix (Caldes de Montbui)

